

POSTANOWIENIE

Dnia 23 stycznia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z powództwa B.K.
przeciwko Izbie Administracji Skarbowej w L.
o odszkodowanie w związku z rozwiązaniem umowy o pracę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 23 stycznia 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w L.
z dnia 18 stycznia 2017 r., sygn. akt VIII Pa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża powoda kosztami pełnomocnika pozwanego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 18 stycznia 2017 r., sygn. akt VIII Pa [...], Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w L. – w sprawie z powództwa B.K. przeciwko Izbie Administracji Skarbowej w L. o odszkodowanie w związku z rozwiązaniem umowy o pracę – oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Rejonowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych [...] w L. z 6 maja 2016 r., sygn. akt VII P [...], oddalającego powództwo B.K. o zasądzenie odszkodowania w związku z rozwiązaniem umowy o pracę bez wypowiedzenia.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego powód zaskarżył skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano na przyczyny

przyjęcia skargi do rozpoznania określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. W ocenie autora skargi zachodzi konieczność wyjaśnienia następującego zagadnienia prawnego „czy powzięcie przez Sąd I instancji istotnych ustaleń faktycznych na podstawie akt innej sprawy, już po zamknięciu rozprawy i bez wydania postanowienia dowodowego przez ten Sąd wskazującego tezę i środek dowodowy, a także bez zapewnienia stronom postępowania wiedzy o treści tych dowodów oraz akceptacja tego stanu przez Sąd II instancji, zgodna jest z ogólnymi zasadami wyrokowania w tym: zasadą bezpośredniości, lojalności sądu wobec stron postępowania i nie narusza prawa stron do rzetelnego procesu”.

Wskazano na potrzebę wykładni art. 265 § 1 k.p. w związku z art. 264 § 2 k.p., art. 30 § 5 k.p. w zakresie wyjaśnienia następujących kwestii: „- czy dopuszczalne jest przyjęcie, że kwestia przywrócenia przez sąd pracy uchybionego terminu dla wniesienia żądania odszkodowania w związku z zawiadomieniem pracodawcy o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia, nie zawierającym wymaganego pouczenia o prawie odwołania, ograniczona jest i sprowadza się wyłącznie do badania przyczyn nie zachowania tego terminu leżących wyłącznie po stronie pracownika, - czy oceniając kwestię przywrócenia terminu, Sąd pracy powinien z urzędu wziąć pod uwagę także zaniechania pracodawcy polegające na braku zamieszczenia w zawiadomieniu wymaganego pouczenia o prawie odwołania do Sądu, a także podjęte w późniejszym terminie czynności pracodawcy sanujące to uchybienie, - czy wskazana w art. 30 § 5 k.p. powinność zamieszczenia w oświadczeniu rozwiązującym stosunek pracy pouczenia o przysługującym pracownikowi prawie odwołania do Sądu pracy, pozostawiona jest swobodnemu uznaniu pracodawcy”.

Wskazano, że „z wyżej wskazanych względów skarga kasacyjna pozostaje oczywiście zasadna...”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona pozwana wniosła o: 1) wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania; z ostrożności procesowej o: 2) oddalenie skargi kasacyjnej; 3) zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

W świetle utrwalonego już orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego,

formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571); 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179); 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504) i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa i praktyki sądowej. Wymóg ten jest uzasadniony publicznymi celami rozpoznania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2007 r., V CSK 356/07, LEX nr 621243). Ograniczenie się przez skarżącego do pytania nie jest wystarczającym określeniem zagadnienia prawnego, jeżeli zagadnienie prawne nie zostało przedstawione bez odniesienia się do ogólnych problemów interpretacyjnych (postanowienie Sądu Najwyższego z 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451).

Uwzględniając przedstawione założenia interpretacyjne należy stwierdzić, że autor rozpatrywanej skargi kasacyjnej nie przedstawia istotnego zagadnienia prawnego sprawy w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przedstawiona w uzasadnieniu wniosku kwestia została ograniczona tylko do ogólnikowego (retorycznego) pytania sprowadzającego się w istocie do pytania o prawidłowość zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji w zakresie oceny materiału dowodowego sprawy. Brakuje odpowiedniej jurydycznej argumentacji, którą wykazanoby, że w sprawie rzeczywiście występuje istotne zagadnienie prawne w

rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przede wszystkim jednak zasadnicza wadliwość przedstawionej kwestii polega na braku powiązania jej z konkretnie wskazanym przepisem (przepisami) prawa, na tle którego występowałby sygnalizowany w uzasadnieniu wniosku problem.

Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego skarżący – opierając wniosek o przyjęcie jego skargi do rozpoznania na przyczynie przyjęcia skargi określonej w przepisie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. – powinien nie tylko określić, które przepisy wymagają wykładni, ale także wskazać, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Konieczne jest opisanie tych wątpliwości, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03, z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, czy też z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Jeżeli zaś skarżący powołuje się na rozbieżności w orzecznictwie sądowym, to zobowiązany jest przytoczyć te rozbieżne orzeczenia Sądów, przy czym musi wykazać, że występująca w nich rozbieżność ma swoje źródło w różnej wykładni przepisu albo wykazać, że wykładnia dokonana przez Sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2008 r., II CSK 21/08, LEX nr 794605). Chodzi przy tym o rozbieżności w wykładni przepisu prawa, a nie o rozbieżności w jego zastosowaniu. Ponadto, ze względu na publiczne cele, jakie ma do spełnienia rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej, skarżący powinien także wykazać celowość dokonania wykładni przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2012 r., III SK 15/12, LEX nr 1228636 oraz z dnia 19 października 2012 r., III SK 13/12, LEX nr 1228618).

Chociaż w uzasadnieniu wniosku powołano się na potrzebę wykładni przepisów budzących, w ocenie autora skargi, poważne wątpliwości, to autor skargi nie przedstawia odpowiedniej jurydycznej argumentacji, którą wykazałby, że istnieje

przyczyna przyjęcia skargi do rozpoznania określona w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. z uwagi na potrzebę wykładni art. 265 § 1 k.p. w związku z art. 264 § 2 k.p., art. 30 § 5 k.p. Zamiast tego uzasadnienie wniosku skupia się na postawieniu ogólnikowych pytań, które w istocie sprowadzają się do pytania o prawidłowość stanowiska zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji. Autor skargi w konstrukcji swoich pytań nie uwzględnia stanowiska zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w L. w zakresie oceny kwestii braku pouczenia powoda przez pozwanego pracodawcę o prawie wniesienia odwołania do Sądu Pracy od oświadczenia o rozwiązaniu umowy o pracę.

Sąd drugiej instancji przyjął, że uchybienie terminu do wytoczenia powództwa było znaczne – prawie 3 lata. Biorąc pod uwagę wykształcenie powoda, wykonywaną przez niego pracę, ostatnio zajmowane stanowisko a wreszcie aktywność, jaką wykazywał w procesie, należy przyjąć, że gdyby rzeczywiście chciał zakwestionować rozwiązanie swojej umowy o pracę, to przy zachowaniu minimum staranności i chęci działania w tym kierunku, niezwłocznie ustaliłby, że takie odwołanie przysługuje. Skoro powód potrafił znaleźć odpowiednie przepisy, stanowiące podstawę rozwiązania jego umowy i ocenić, że pracodawca mógł z nim na tej podstawie rozwiązać umowę o pracę, to z pewnością znalazłby także odpowiednie przepisy kodeksu pracy odnoszące się do wniesienia odwołania. Nie podejmowanie takich prób przez okres prawie 3 lat świadczy o tym, że powód w tamtym czasie nie był ukierunkowany na kwestionowanie decyzji pracodawcy. Nie odwoływał się dlatego, że uznał to oświadczenie za prawidłowe, a nie dlatego, że nie wiedział, że takie odwołanie przysługuje. Dopiero, gdy powód uznał, że rozwiązanie umowy może wzruszyć w oparciu o przepisy o niedyskryminacji dojrzał do tego, aby wnieść odwołanie od rozwiązania umowy o pracę. Ponadto na wniesienie pozwu mogła mieć wpływ także decyzja ZUS odmawiająca B.K. prawa do renty.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia

2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas, gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów; nie wykazuje, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Twierdzenia o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej autor skargi opiera na tych samych założeniach, z którymi łączy występowanie przyczyn przyjęcia

skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Taka konstrukcja uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest wadliwa. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 (także pkt 2) i 4 k.p.c. wykluczają się, gdyż skarga kasacyjna nie może być uznana za oczywiście uzasadnioną, jeżeli o występowaniu tej przesłanki miałoby świadczyć naruszenie przepisów prawa, których wykładnia nasuwa tak duże wątpliwości, że konieczne jest ich wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy w ramach sformułowanego w tej sprawie zagadnienia prawnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2011 r., II PK 247/10, LEX nr 1274964). W postanowieniu z dnia 26 listopada 2013 r., I UK 291/13, LEX nr 1430990, Sąd Najwyższy wyraził stanowisko, że łączenie przesłanki oczywistej zasadności skargi z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, budzi poważne zastrzeżenia. W uzasadnieniu powołanego postanowienia Sąd Najwyższy podkreślił, że w dotychczasowym orzecznictwie Sąd Najwyższy zwracał już uwagę, że jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawa) generalnie wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi. Jak wskazano w uzasadnieniu postanowienia z 21 października 2008 r., II PK 158/08, LEX nr 738506, przesłanki uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawarte w pkt 1 i 4 art. 398⁹ § 1 k.p.c. wzajemnie się krzyżują i wykluczają możliwość przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zarówno z uwagi na interes publiczny (pkt 1 powołanego przepisu), jak i prywatny skarżącego (pkt 4 powołanego przepisu). Trudno sobie bowiem wyobrazić sytuację, w której wyrok jest oczywiście wadliwy, a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy. Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą skargę kasacyjną podziela przedstawione wyżej stanowisko judykatury w zakresie omawianej kwestii.

Niezależnie od powyżej stwierdzonej wadliwości uzasadnienia wniosku, stwierdzić należy, że autor rozpatrywanej skargi – w próbie wykazania oczywistej zasadności jego skargi kasacyjnej – ogranicza się jedynie do przedstawienia twierdzenia, że „skarga kasacyjna pozostaje oczywiście zasadna”. Brakuje – w uzasadnieniu wniosku – odpowiedniego wywodu zawierającego argumentację,

którą autor skargi wykazałby walor oczywistej zasadności jego skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. (pkt 1.). Rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2. ma podstawę w art. 102 k.p.c.